

TEKNIK OG MILJØ
Center for Miljø og Energi
Aarhus Kommune

TILLÆG TIL MILJØGODKENDELSE

Efter lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, § 12, stk. 3

**Husdyrbruget I/S Tandergård,
Tandergårdsvej 8, 8320 Mårslet**

Dato for gyldighed: 21. marts 2016

Indhold

Datablad	3
Indledning	5
Resume	6
Afgørelse	7
Vilkår	8
Generelle forhold	8
Anlæg	8
Indretning og drift	8
Bedst tilgængelig teknik (BAT)	9
Vilkår, som ophæves med dette tillæg til miljøgodkendelse:	9
Vurdering	10
Generelt	10
Anlæg	10
Stalde og opbevaringslagre	10
Afstandskrav	11
Gødningsopbevaring og -håndtering	11
Spildevand	11
Ammoniak	12
Lugt	14
Belysning, støj, støv og skadedyr	14
Affald, olie og kemikalier	14
Transport	14
Arealer	15
Bedste tilgængelige teknik (BAT)	15
Samlet vurdering	17
Offentlighed og klagevejledning	18

Bilag:

Bilag 1: Situationsplan

Bilag 2: Husdyrbrugets placering i forhold til beskyttet natur

DATABLAD

Landbrugets navn og beliggenhed	I/S Tandergård, Tandergårdsvej 8, 8320 Mårslet
Matrikel nr.	2a m. fl., Tander By, Tiset
Cvr. nr. P-nr. CHR nr.	11768474 1.000.272.605 99240 – Tandergårdsvej 8 118976 – Tisetvej 37a
Ejer af ejendommen	I/S Tandergård
Driftsansvarlig	Bent Munk Nielsen Ole Munk Nielsen Brian Munk Nielsen
Rådgiver	Louise Damgaard Thomasen, LMO
Brugstype	Svinebrug
Godkendelsesbetegnelse Ansøgning, skemanr.	Tillæg til § 12 82460
Tilsynsmyndighed Sagsbehandler 2. sagsbehandler (kvalitetssikring)	Aarhus Kommune Rikke Warberg Becker Ankel Laubel
Godkendelses dato	21. marts 2016
Tilsyn	På tilsyn kontrolleres, om vilkårene i godkendelsen overholdes.
Næste revurdering af godkendelsen	2016

INDLEDNING

Husdyrbruget I/S Tandergård, Tandergårdsvej 8, 8320 Mårslet er allerede miljøgodkendt efter husdyrbrugloven med miljøgodkendelse af 10. september 2008, hvor en produktion svarende til 1.200 søer, 6.500 smågrise (8,5 – 30 kg) og 1.000 polte (30 – 102 kg) blev godkendt.

Med dette tillæg til miljøgodkendelse foretages ændring af dyreholdet fra 1.200 søer, 6.500 smågrise (8,5 – 30 kg) og 1.000 polte (30 – 102 kg) til 1.500 søer, 1.100 polte (31 – 110 kg) og 2.600 smågrise (7,1 – 31).

Ansøgningen om miljøgodkendelse er indsendt til Aarhus Kommune gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem den 18. december 2015. Afgørelsen er truffet på baggrund af oplysninger indsendt med ansøgningen.

Når et husdyrbrug større end 250 DE, som allerede er miljøgodkendt efter husdyrbrugloven, ønskes udvidet, skal udvidelsen godkendes i henhold til § 12, stk. 3 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Denne miljøgodkendelse er således udarbejdet efter lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der har indarbejdet EU's VVM-direktiv¹ og IE-direktiv.

I miljøgodkendelsen er der redegjort for miljøkonsekvenserne af at udvide husdyrholdet på bedriften, og for påvirkningen af miljøet i bred forstand. Bedriften har ikke biaktiviteter, der i sig selv er omfattet af IE-direktivet.

¹ Rådets direktiv 85/337/EØF om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet med senere ændringer (VVM: Vurdering af Virkninger på Miljøet)

RESUME

Husdyrbruget I/S Tandergård, Tandergårdsvej 8, 8320 Mårslet har søgt om et tillæg til miljøgodkendelse i forbindelse med udvidelse af svineproduktionen på ejendommen.

Ansøgningen om tillæg til miljøgodkendelse er indsendt til Aarhus Kommune gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem den 18. december 2015.

Kommunen har vurderet, at der kan meddeles tillæg til miljøgodkendelse i henhold til de gældende regler². Tillægget omfatter produktionsudvidelsen.

Miljøgodkendelsen er baseret på en række vilkår. Disse vilkår fremkommer som en følge af husdyrbrugloven² samt tilhørende bekendtgørelse³ og anden lovgivning.

Tillægget til miljøgodkendelsen for I/S Tandergård er særligt kendetegnet ved:

- Dyreholdet udvides fra
 - 1.200 søer, 1.000 polte og 6.500 smågrise til
 - 1.500 søer, 1.100 polte og 2.600 smågrise.
- Der opføres intet nyt byggeri.
- Der anvendes gyllekøling i sostalden.
- Anlæggets påvirkning af omgivelserne med ammoniak ikke vil være væsentlig, da projektet lever op til kravene vedrørende deposition for kategori 1, 2 og 3 natur. Desuden overholder udvidelsen det generelle krav om 30 % reduktion af ammoniakfordampningen.
- Lugtgenekriteriet for hhv. omkringliggende enkeltboliger, samlet bebyggelse og byzone er overholdt. Der vurderes derfor ikke at være risiko for væsentlige lugtgener.
- Udbringningsarealer er miljøgodkendt med tillæg til miljøgodkendelse af 12. november 2015.
- Anvendelsen af bedste tilgængelige teknik (BAT) i projektet er tilstrækkelig.

Det er Aarhus Kommunes samlede vurdering, at husdyrbruget bliver drevet på en måde, som ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet.

Udkastet til godkendelsen har været i høring hos berørte naboer og parter. Høringen gav ikke anledning til bemærkninger. Den endelige miljøgodkendelse er derfor ikke ændret i forhold til udkastet, som blev sendt i høring.

² Lovbekendtgørelse nr. 868 af 3. juli 2015 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer.

³ Bekendtgørelse nr. 1541 af 10. december 2015 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer

AFGØRELSE

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger meddeler Aarhus Kommune hermed tillæg til miljøgodkendelse af husdyrbruget I/S Tandergård, Tandergårdsvej 8, 8320 Mårslet på nedenstående vilkår.

Det er Aarhus Kommunes samlede vurdering, at husdyrbruget med overholdelse af de nedenstående vilkår ikke vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Miljøgodkendelsen meddeles i henhold til husdyrbruglovens § 12, stk. 3 samt reglerne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og omfatter de miljømæssige forhold, det vil sige forhold af betydning for det omgivende miljø som beskrevet i loven og bekendtgørelsen.

Godkendelser og tilladelser i forhold til anden lovgivning skal søges separat.

Ejendommen skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

Godkendelsen skal, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering af hovedgodkendelsen i 2016.

Mogens Bjørn Nielsen
Afdelingschef

Rikke Warberg Becker
Sagsbehandler

VILKÅR

Nye vilkår, som stilles med dette tillæg, fremgår af nedenstående og er fremhævet med **rødbrun** skrift. Samtidig gælder vilkår meddelt med miljøgodkendelse af 10. september 2008 og tillæg til miljøgodkendelse af 12. november 2015 stadig. Med nærværende tillæg til miljøgodkendelse ophæves fire vilkår, som anført nedenfor.

Generelle forhold

- Fristen for udnyttelse af denne godkendelse er 2 år fra godkendelsens dato. Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden udløbet af denne frist.

Anlæg

Indretning og drift

- Ejendommen tillades drevet med et maksimalt dyrehold på 1.500 søer, 1.100 polte (31 – 110 kg) og 2.600 smågrise (7,1 – 31 kg), på godkendelsestidspunktet svarende til 381,91 DE årligt.

Gyllekøling

- Gyllekanalerne i sostalden skal være forsynet med gyllekølingsanlæg. Anlægget skal være i drift i 6.935 timer/år.
- Varmepumpen skal levere en årlig køleydelse på mindst 42.000 kWh.
- Varmepumpen skal være forsynet med en timetæller.
- Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
- Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.

Egenkontrol vedr. gyllekøling:

- Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt.
- Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end dage/uger.
- Registreringen fra datalogger, logbogen, den skriftlige kontrolaftale, de årlige kontrolrapporter samt øvrige servicereporter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Bedst tilgængelig teknik (BAT)

- Der skal senest tre måneder efter tillæggets meddelelse være udarbejdet en beredskabsplan for ejendommen.
- Elforbruget skal registreres én gang årligt. Elforbruget skal føres ind i et skema, så det kan sammenlignes med tidligere registreringer. Registreringerne skal gemmes i fem år.
- Vandforbruget skal registreres én gang årligt. Vandforbruget skal føres ind i et skema, så det kan sammenlignes med tidligere registreringer. Registreringerne skal gemmes i fem år.

Vilkår, som ophæves med dette tillæg til miljøgodkendelse:

- 1.1 Godkendelsen omfatter en so-besætning på 1200 årssøer med tilhørende pattegrise op til 8,5 kg samt 6500 smågrise til 30 kg og 1000 slagtesvin (polte) til 102 kg, svarende til i alt 356,48
- 11.3 Søerne skal i farestalden fodres med max. 135 g. råprotein/FE som angivet i ansøgningsskemaet.
- 15.1.7 Gødningsregnskab, der viser markerne 050-0, 014-0 og 070-0 drives med sædskifte G6 samt at markerne 115-0 og 118-8 drives med sædskifte G10. Der skal ligeledes dokumenteres fosforbalance på ejendommen. Beregninger kan foretages som løbende gennemsnit over 3 år.
- 15.1.8 Dokumentation for, at indholdet af råprotein i foderet til søerne ikke overstiger 135 g N/FE for søerne i farestalden. Dokumentationen kan foreligge i form af foderplanen, som hvert 3. år suppleres med laboratorieanalyser af det færdigblandede foder. Analyserne skal foretages af et anerkendt laboratorium.

VURDERING

Generelt

Husdyrbruget I/S Tandergård, tandergårdsvej 8, 8320 Mårslet udvides fra 1.200 søer, 6.500 smågrise (8,5-30 kg) og 1.000 polte (30-102 kg) svarende til 322,89 DE til en produktion på 1.500 søer, 2.600 smågrise (7,1 - 31 kg) og 1.100 polte (31 - 110 kg), på godkendelsestidspunktet svarende til 381,91 DE. Ændringen medfører hverken renovering eller opførelse af stalde.

Der søges om fleksibilitet til at ændre ind- og afgangsvægten på smågrise og slagtesvin så længe antallet af dyreenheder ikke ændres. Ligeledes søges der om fleksibilitet til at konvertere smågrise til slagtesvin og slagtesvin til smågrise inden for det ansøgte antal DE.

Ejendommens miljøgodkendelse af 10. september 2008 indeholder følgende vilkår 1.2: *"Vægten og sammensætningen af dyrene kan variere i mindre grad indenfor de tilladte dyreenheder"*. Vilkåret er fortsat gældende og giver en vis mulighed for fleksibilitet inden for det tilladte produktionsniveau. Derudover er det Aarhus Kommunes vurdering, at mindre produktionsudsving er et anliggende, som håndteres i forbindelse med tilsyn.

Der ansøges om fjernelse af fodervilkåret på 135 g råprotein/FE. Der anvendes i stedet gyllekøling som miljøteknologi til reduktion af ammoniakfordampning. Vilkåret om foderets råproteinindhold ophæves med dette tillæg og erstattes af vilkår omhandlende gyllekøling i sostalden (jf. nedenstående).

Samtidig ophæves to delvilkår (15.1.7 og 15.1.8), som omhandler dokumentation, som knytter sig til vilkår, som blev ophævet med tillæg til miljøgodkendelse meddelt den 12. november 2015.

I/S Tandergård ejes af Bent Munk Nielsen, Ole Munk Nielsen og Brian Munk Nielsen, som sammen driver ejendommen.

Husdyrbruget er allerede omfattet af en miljøtilladelse meddelt den 10. september 2008. Udbringningsarealerne er miljøgodkendt med tillæg til miljøgodkendelse af 12. november 2015.

Udvidelsen er vurderet herunder. For yderligere beskrivelse og vurdering af husdyrbruget herunder udbringningsarealerne henvises til ejendommens miljøgodkendelse af 10. september 2008 og tillæg til miljøgodkendelse af 12. november 2015.

De udvidelser, som foretages inden for en 8 årig periode på det samme husdyrbrug, vurderes samlet. Derfor er den aktuelt ansøgte produktion sammenlignet med den nudriften forud for miljøgodkendelsen af 10. september 2008, sådan at eventuelle merpåvirkninger beregnes samlet for perioden.

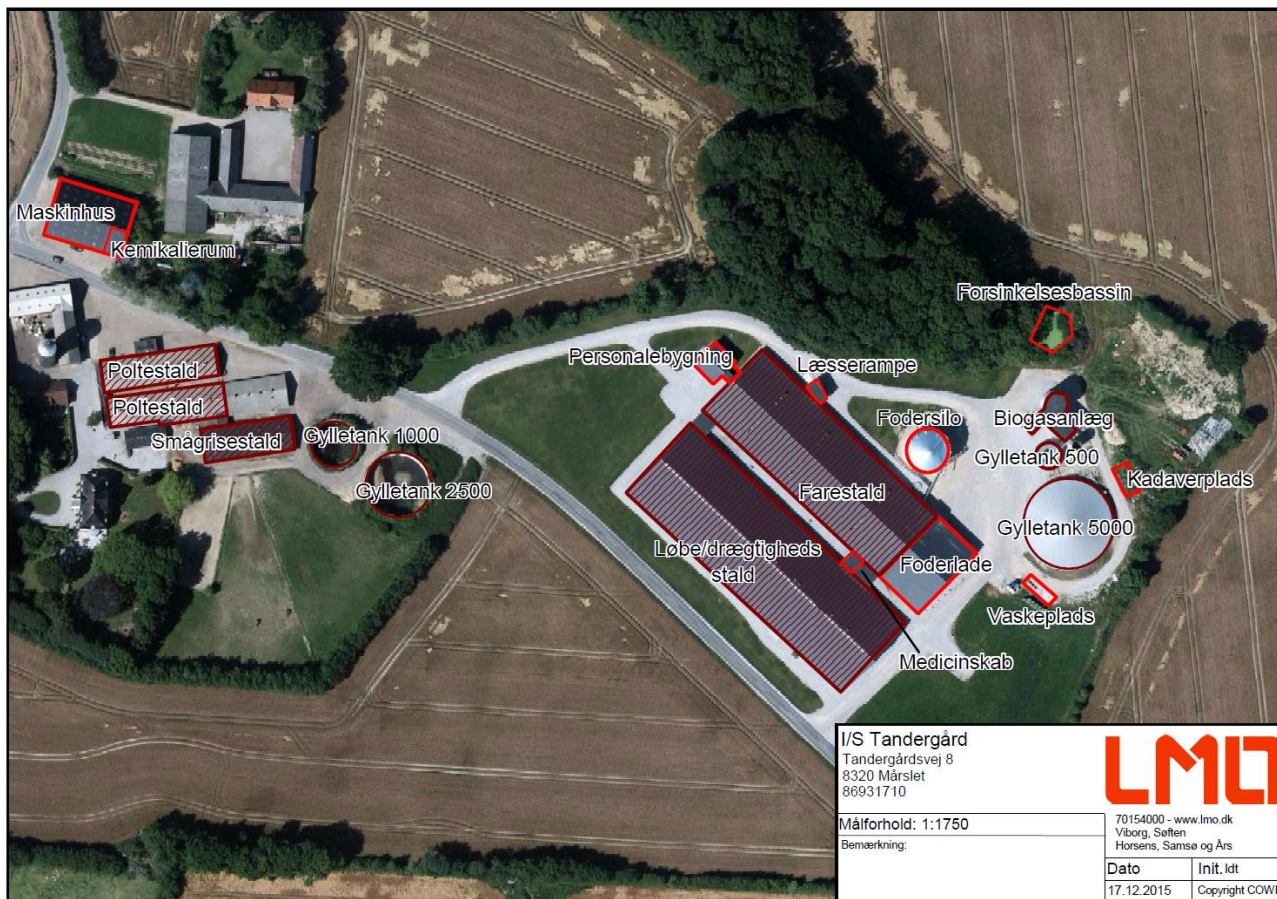
Anlæg

Stalde og opbevaringslagre

En oversigt med husdyrbrugets staldafsnit og opbevaringslagre ses nedenfor. Situationsplan er ligeledes indsat som bilag 1.

Der foretages ingen bygningsmæssige ændringer i forbindelse med udvidelsen. De eksisterende stalde er indrettet med delvis spaltegulv, delvist fast gulv som også er

staldsystemer med lavest mulige ammoniakemission. Der er lavet gyllekøling i sostalden. For en nærmere beskrivelse af stalde og opbevaringslagre henvises til hovedgodkendelsen af 10. september 2008.

Figur 1: Oversigt over I/S Tandergårds staldafsnit og opbevaringslagre.

Afstandskrav

Der opføres ikke nyt byggeri i forbindelse med udvidelsen. Det eksisterende byggeri overholder alle afstandskravene i §§ 6 og 8 i husdyrbrugloven.

Gødningsopbevaring og -håndtering

Tilstrækkelig opbevaringskapacitet (9. måneder) = ca. 6.809 m³. Det ansøgte husdyrhold producerer 9.078 t gylle om året inkl. tilløb fra befæstede arealer. I gyllebeholderne er der en samlet opbevaringskapacitet på 9.000 m³, hvilket svarer til 11,8 måneder. Der er således tilstrækkelig opbevaringskapacitet til flydende husdyrgødning i ansøgt drift. Opbevaringskapaciteten i gyllekummerne er ikke medregnet.

Det er Aarhus Kommunes vurdering, at dette er tilstrækkeligt til at sikre forsvarlig opbevaring af gylle uden væsentlig risiko for udsivning af næringsstoffer til grundvand, overfladevand og tør natur.

Spildevand

Ejendommens spildevandsmængde er opgjort for nudriften og den ansøgte drift og fremgår af tabellen nedenfor tillige med oplysning om hvortil vandet afledes.

Type	Mængde i nudrift	Mængde i ansøgt drift	Afledning
Rengøringsvand fra vask af stalde	585,7 m ³	618,98 m ³	Gyllekanalerne Vandmængder er beregnet ved normtal efter "Håndbog i svinehold"
Påfyldningsplads ved gyllebeholder	Intet spild	Intet spild	
Vand fra vaskepladser. En vaskeplads er ikke et krav. Alternativt kan sprøjteudstyr vaskes i marken. OBS afstandskrav = 300 m til drikkevandsboringer/ vandværk og 50 meter til overfladevand, drænsystemets rense- og samlebrønde og §3 natur.	0	0	Sprøjten vaskes i marken, hvor spildevandet ledes ud på jorden
Interne befæstede transportveje			Løber af vej og nedsiver
Tagvand			Forsinkelsesbassin ca. 150 m ³ med afløb til dræn
Sanitært spildevand fra driftsbygning	-	-	Ledes til minirenselanlæg

Tabel 1: Ejendommens spildevandsmængde er opgjort for nudriften og den ansøgte drift.

Der opføres ikke nye bygninger, og der etableres ikke nye befæstede arealer i forbindelse med udvidelsen. Det er ud fra ovenstående kommunens vurdering, at spildevand håndteres, så der ikke er risiko for en væsentlig miljøpåvirkning af overfladevand, grundvand eller tør natur.

Ammoniak

Aarhus Kommune har vurderet, hvorvidt der i forbindelse med projektet er behov for en beskyttelse af naturen med dens bestand af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særligt sårbart over for næringsstofpåvirkning. Endvidere har kommunen vurderet om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, jf. §§ 7 og 8 i Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Projektet overholder det generelle krav om reduktion af ammoniakemissionen for udvidelsesdelen. Reduktionskravet på 30 % stilles med enkelte undtagelser i forhold til referencetaldsystemer jf. bilag 3 i Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer. Kravet er opfyldt ved anvendelsen af gyllekøling i sostalden med en effekt på 9,42 % og en driftstid på 19 timer i døgnet, svarende til 6.935 driftstimer pr. år.

Gyllekøling i sostalden erstatter det tidligere anvendte virkemiddel til nedbringelse af ammoniak, hvor indholdet af råprotein i foderet til søerne i farestanden ikke måtte overstige 135 g råprotein/FE. Vilkkåret omhandlende råprotein i foderet til søerne ophæves med dette tillæg og erstattes af vilkår, som sikrer stabil drift af gyllekøling i sostalden.

Den samlede ammoniakemission fra anlægget bliver 4.223,59 kg N/år, hvoraf 433,35 kg N/år udgør meremissionen. De anførte tilpasninger af anlægget medfører, at ammoniakemissionen fra stalde og lagre reduceres med 999 kg N/år mere, end hvad der er krævet for at overholde ammoniakreduktionskravet på 30 %.

Natura 2000-områder (kategori 1 natur)

Staldanlægget ligger i en afstand af ca. 4,8 km fra fuglebeskyttelsesområde nr. 59: Kysing Fjord og 5,5 km fra habitatområde nr. 234: Giber Å, Enemærket og Skåde Havbakker (se Bilag 2).

Det er via beregning i Husdyrgodkendelse.dk dokumenteret, at der ikke vil være en merbelastning med ammoniak af Natura 2000-området som følge af projektet. På baggrund af beregningen i Husdyrgodkendelse.dk og den store afstand mellem anlægget og internationale naturbeskyttelsesområder, vurderes der ikke at være risiko for, at projektet vil påvirke Natura 2000-områder herunder områdernes udpegningsgrundlag væsentligt.

Ammoniakfølsomme naturtyper (kategori 2 natur)

Staldanlægget ligger ca. 2,7 km nord for et overdrev på 3,36 ha, som er nærmeste såkaldte kategori 2 natur, jf. § 7, stk. 1, nr. 2 i husdyrbrugloven (se Bilag 2). Ligeledes ligger staldanlægget ca. 4 km syd for et overdrev på 3,46 ha. På baggrund af afstanden vurderes totaldepositionen som følge af ammoniakemission fra staldanlægget efter udvidelsen at være under 1 kg N/ha/år på den del af naturområdet, som ligger nærmest staldanlægget. Beregning i Husdyrgodkendelse.dk bekræfter at staldanlægget bidrager med 0,0 kg N/ha/år til ovennævnte naturområder. Projektet vurderes således at overholde den maksimalt tilladte totaldeposition i henhold til bilag 3 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Regional og lokal natur (kategori 3 natur)

Kategori 3 natur omfatter heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 og ammoniakfølsomme skove beliggende uden for de internationale naturbeskyttelsesområder, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. Som udgangspunkt er beskyttelsesniveauet for kategori 3 natur en merdeposition på maksimum 1,0 kg N/ha/år.

Inden for en radius på ca. 1 km omkring staldanlægget er der følgende kategori 3 natur (se i øvrigt Bilag 2):

- En mose i forbindelse med en eng og en potentiel ammoniakfølsom skov 300 m nord for anlægget,
- En mose 575 m nord for anlægget,
- En mose 600 m nordvest for anlægget,
- En mose 650 m sydvest for anlægget
- En potentiel ammoniakfølsom skov 300 m vest for anlægget og
- En potentiel ammoniakfølsom skov 350 m nordvest for anlægget.

Merpåvirkningen af ovennævnte naturområder overstiger ikke 0,3 kg N/ha/år jf. beregning i Husdyrgodkendelse.dk. Da merdepositionen af ammoniak er mindre end 1 kg N/ha/år, vurderes det ansøgte ikke at medføre en tilstandsændring af naturområderne.

Bilag IV-arter

Nærmeste levested for Bilag IV-arter, som kommunen har kendskab til, er et vandhul ca. 315 m nordøst for anlægget på Tisetvej 37A, hvor der er registreret løvfrø og stor vandsalamander. Kommunen har ud fra afstanden fra anlægget til levestedet og levestedets karakter vurderet, at projektet ikke medfører væsentlige forringelser af levestedet som følge af ammoniakemission fra anlægget.

Lugt

Lugtemissionen er beregnet i det digitale ansøgningsssystem ud fra oplysningerne om den ansøgte husdyrproduktion. Geneafstanden er overholdt i forhold til enkelt bolig, samlet bebyggelse, byzone og områder, som ifølge kommuneplanen er udpeget til fremtidig byzone, se nedenstående tabel.

	Korteste afstand fra staldanlægget	Beregnet geneafstand	Geneafstand overholdt
Byzone eller byudviklingsområde (Mårslet)	1.291 m	499 m	Ja
Samlet bebyggelse (omkring Nymarks Allé 222B)	1.311 m	351 m	Ja
Enkelt bolig (Tisetvej 78)	221 m	155 m	Ja

Tabel 2: Beregnede geneafstande i forhold til enkelt bolig, samlet bebyggelse og byzone/byudviklingsområde.

Der er stillet vilkår, som fastholder dyreholdets størrelse. Det er ud fra de beregnede geneafstande og de stillede vilkår Aarhus Kommunes vurdering, at der ikke er risiko for væsentlige lugtgener i forhold til de omboende.

Belysning, støj, støv og skadedyr

Forholdene omkring belysning, støj, støv og skadedyr ændres ikke i forbindelse med udvidelsen. Der henvises derfor til miljøgodkendelse af 10. september 2008.

Affald, olie og kemikalier

Forholdene omkring affald, olie og kemikalier ændres ikke i forbindelse med udvidelsen. Der henvises derfor til miljøgodkendelse af 10. september 2008.

Transport

Aarhus Kommune har vurderet de gener, der er forbundet med transport i forbindelse med husdyrbrugets drift.

Antallet af transportere til og fra ejendommen vurderes at forblive uændret.

Transporttype	Antal transportere pr. år i nudrift	Antal transportere pr. år i ansøgt drift	Forekomst	Hypighed	Forskel i antallet af transportere
Lastbiltransporter					
Foder	52	52	Året rundt	1 gang om ugen	0
Mineraler	26	26	Året rundt	Hver 14. dag	0
Korn			Høst		0
Døde dyr	52	52	Året rundt	1 gang om ugen	0
Brændstof	6	6	Året rundt	6 gange om året	0
Dyr	156	156	Året rundt	3 gange om ugen	0
Dyrlæge	Efter behov	Efter behov	Året rundt	Efter behov	
Traktortransporter					
Gyllekørsel	280	280	1. feb. – 1. maj		0

Tabel 3: Transporter til og fra ejendommen i hhv. nudrift og ansøgt drift.

Kommunen vurderer, at transporten til og fra anlægget ikke vil medføre øgede trafikale og miljømæssige gener i nærområdet.

Arealer

Udbringningsarealerne er miljøgodkendt med tillæg til miljøgodkendelse af 12. november 2015. Der sker ikke arealmæssige ændringer i forbindelse med udvidelsen. Den øgede gødningsmængde kan rummes inden for den eksisterende godkendelse meddelt den 12. november 2015. Arealerne indgår derfor ikke i vurderingen i nærværende tillæg til miljøgodkendelse.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Aarhus Kommune har vurderet, hvorvidt ansøger i projektet har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik. Ansøger har redegjort for anvendelse af BAT og eventuelle alternative BAT løsninger, som er fravalgt, inden for management, fodring, staldindretning, vand- og energiforbrug samt opbevaring, behandling og udbringning af husdyrgødning i den miljøtekniske beskrivelse (indsendt sammen med ansøgningen).

Management

Ansøger overholder de lovpligtige krav om gødningsregnskab og logbog for gyllebeholdere, som er BAT ifølge BREF-dokumentet vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion. I den miljøtekniske beskrivelse har ansøger bl.a. redegjort for, at der anvendes følgende ledelses- og kontrolrutiner til styring af husdyrbrugets miljøforhold:

- Alle ansatte introduceres grundigt til nye arbejdsopgaver.
- De ansatte deltager i lovpligtige efteruddannelseskurser.
- Alle ansatte indgår i teams, hvor sammensætningen af erfarne og nyansatte skal sikre oplæringen.
- Der er udarbejdet vejledninger på flere sprog, der beskriver procedure vedr. arbejdsopgaver.
- Vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.
- Der er opsat vandur.
- Månedlig opgørelse fra energiselskabet, Scan Energi.
- Der udarbejdes effektivitetsrapporter over forbruget af foder
- I besætningen udføres der endagsfoderkontrol. Forbruget af foder følges løbende.
- Foderplaner revideres løbende med foderkonsulent for at sikre optimal foderudnyttelse.
- Der vil blive ophængt beredskabsplan, der beskriver forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier, udslip af gylle eller brand.
- Staldene gennemgås dagligt med henblik på at opdage lækager.
- Der foretages løbende service på ventilationsanlæg/foderanlæg, elkabler og pumper af aut. installatør.
- Der foretages løbende service på gyllekølingssystem.
- Alle elinstallationer efterses hvert 5. år.
- Der foretages rengøring af stalde og ventilationsanlæg efter fastlagt plan.
- Anlæg og tekniske installationer renses, vedligeholdes og udskiftes i en sådan grad, at det sikrer korrekt brug og effekt.
- Gyllekølingsanlæg er uden giftstoffer, det kører på vand.
- Gyllebeholderne følger reglerne for kontrol minimum hvert 10. år.
- Slanger og sprøjteudstyr kontrolleres for utætheder forud for brug.
- Der føres logbog over flydelaget på gyllebeholderen
- Der føres sprøjtejournal.

- Alle aktiviteter planlægges grundigt. Anlægget er indrettet på en logistisk optimal måde for transporter til og fra ejendommen såvel som den interne fordeling.
- Affald fjernes løbende fra ejendommen.
- Aftale med firma om rottebekæmpelse på ejendommen. Hedegårds Skadedyrsbekæmpelse.
- Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning i form af mark og gødningsplan. Planen anvendes til at dokumentere husdyrbrugets størrelse og forbrug af gødning. Dette er lovkrav i Danmark
- Der udtages jordprøver ca. hver 5. år som analyseres for bl.a. Fosfor- og kalkindhold for at følge jordens fosforindhold.

Det vurderes, at ejendommen med ovenstående driftsrutiner lever op til kravet om BAT vedr. management/godt landmandskab i henhold til BREF (referencedokument for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion).

Der er stillet vilkår om, at der skal udarbejdes en beredskabsplan, samt at der føres journal over el- og vandforbrug, som ligeledes er BAT ifølge BREF-dokumentet.

Staldindretning og fodring

BAT emissionsniveauet er beregnet i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledning herunder bl.a. Miljøstyrelsens helpdesksvar om "BAT ved tillægsgodkendelse" fra den 26. juni 2015. Det er Miljøstyrelsens opfattelse, at den faktiske emission fra de eksisterende dele af anlægget, i sager som denne, kan anvendes som emissionsgrænseværdi for de eksisterende dele af anlægget. Emissionen fra den nuværende produktion er beregnet vha. en fiktiv scenarieberegning og svarer til 4.322,83 kg N/år.

Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdi⁴ for udvidelsen fordelt på dyretyper og staldsystemer ses i Tabel 4 nedenfor.

Ansøgt dyrehold i gyllebaserede staldsystemer	Emission opnåelig ved anvendelse af BAT	
	Antal dyr Stk.	Kg N/årsdyr kg N/år
Slagtesvin (Drænet gulv)	100	0,42
Søer (Delvis spaltegulv)	300	2,53
Smågrise (Delvis spaltegulv)	2.600	0,0413
Samlet emissionsgrænseværdi		908

Tabel 4: Vejledende ammoniak-emissionsgrænseværdi for udvidelsen fordelt på dyretype og staldsystem.

Den samlede BAT-emissionsgrænse for husdyrbruget er 4.322,83 kg N/år + 908 kg N/år = 5.231,79 kg N/år. Den samlede ammoniakemission efter udvidelsen af dyreholdet er beregnet til 4.223,60 kg N/år. BAT-emissionsgrænseværdien for ammoniak er dermed overholdt vha. gyllekøling i sostalden (med en ammoniakreducerende effekt på 9,42 % og en driftstid på 19 timer i døgnet) samt teltoverdækning af gyllebeholderen opført i 2008. Virkemidlerne er fastholdt ved vilkår.

⁴ Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), Husdyrbrug med konventionel produktion af slagtesvin 30 – 102 kg (gyllebaserede staldsystemer), Husdyrbrug med konventionel produktion af smågrise (gyllebaserede staldsystemer), Husdyrbrug med konventionelt hold af søer med pattegrise til fravæning (gyllebaserede staldsystemer).

Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdi for fosfor for hhv. søer, smågrise og slagtesvin i gyllebaserede staldsystemer er vist i tabellen nedenfor.

Ansøgt dyrehold i gyllebaserede staldsystemer	DE	Emission opnåelig ved anvendelse af BAT	
		Kg P/DE ab lager	Kg P/år
Slagtesvin	29,88	22,3	666,32
Søer	340,03	23,9	8.126,72
Smågrise	12,05	29,2	351,86
Samlet emissionsgrænseværdi			9.144,9

Tabel 5: Vejledende fosfor-emissionsgrænseværdi fordelt på dyretyper.

Den samlede BAT-emissionsgrænse for fosfor er for husdyrbruget 9.144,9 kg P/år. Den producerede mængde fosfor i ansøgt drift er jf. Miljøstyrelsens digitale ansøgningssystem 9.029,28 kg P/år. Dermed er husdyrproduktionens emission lavere end BAT-emissionsgrænsen på 9.144,9 kg P/år.

Vand- og energiforbrug

Ansøger har i den miljøtekniske beskrivelse redegjort for, at eventuelle lækager identificeres og repareres hurtigst muligt, at drikkevandsanlægget kalibreres jævnlige, og at der føres journal over vandforbruget, hvilket er BAT for aktiviteter, hvor der bruges vand, ifølge BREF-dokumentet. Den mekaniske ventilation er optimeret i hver stald og ventilationen rengøres efter behov, og der anvendes lavenergibelysning, hvilket er BAT ifølge BREF-dokumentet.

Opbevaring og udbringning af husdyrgødning

Opbevaring og udbringning af husdyrgødning sker i henhold til reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen⁵.

Det er kommunens vurdering, at kravet til BAT i henhold til BREF-dokumentet og Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier er opfyldt med hensyn til opbevaring og udbringning af husdyrgødning.

Samlet vurdering

Det er kommunens vurdering, at der er redegjort tilstrækkeligt for anvendelse af BAT. Gennem vilkår sikres, at gyllekøling etableres og anvendes med den oplyste effektivitet. Ud fra ansøgers redegørelse for anvendelse af BAT (indsendt med ansøgningen) samt de stillede vilkår, er det Aarhus Kommunes vurdering, at BAT er anvendt i et tilstrækkeligt omfang i projektet.

SAMLET VURDERING

Aarhus Kommune har vurderet miljøbelastningen fra husdyrbruget I/S Tandergård, Tandergårdsvej 8, 8320 Mårslet på grundlag af ansøgningen, den miljøtekniske beskrivelse, samt vilkårene i dette tillæg til godkendelse samt i hovedgodkendelsen. Kommunen vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne godkendelse overholdes.

⁵ Bekendtgørelse nr. 594 af 5. maj 2015 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Det er samlet Aarhus Kommunes vurdering, at husdyrbruget vil blive drevet på en måde, som ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet.

OFFENTLIGHED OG KLAGEVEJLEDNING

Denne miljøgodkendelse er udstedt i henhold til Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer. Husdyrbrug over 75 dyreenheder (DE) behandles efter denne lovs §§ 11 eller 12.

Udkast til miljøgodkendelse har været i høring i 3 uger med høringsfrist den 14. marts 2016 hos ansøger, naboer og parter.

Udkast til miljøgodkendelse har været i høring hos følgende:

Bent Juhl Jensen, Hinnedrupvej 7, 8340 Malling
Per Munk Hansen og Anna Kragh, Tisetvej 80, 8340 Malling
Lena Marianna Johansen, Tisetvej 89, 8340 Malling
Torben Jensen og Vibeke Jacobsen, Tisetvej 65, 8340 Malling
Bolette Holm Degn og Casper Petersen, Tisetvej 51, 8340 Malling
Niels Svendgaard, Tisetvej 39, 8340 Malling
Kristian John Kudahl-Laursen og Marianne Viktor, Tandergårdsvej 6, 8320 Mårslet
Erik Helge Mortensen, Tandervej 71, 8320 Mårslet
Jørgen Mikkelsen, Tisetvej 76, 8320 Mårslet
Inge Mikkelsen, Tandervej 59, 8320 Mårslet
Nicolai Frans Lorentzen, Tisetvej 78, 8320 Mårslet

Høringen gav ikke anledning til bemærkninger fra de hørte parter. Den endelige miljøgodkendelse er derfor ikke ændret i forhold til udkastet, som blev sendt i høring.

Aarhus Kommunes afgørelse offentliggøres på kommunens hjemmeside den 21. marts 2016.

Følgende har samtidig fået tilsendt godkendelsen:

I/S Tandergård, Tandergårdsvej 8, 8320 Mårslet, CVR-nr.: 11768474
Miljøkonsulent Louise Damgaard Thomasen, LMO, ldt@lmo.dk

Øvrige parter, naboer, foreninger og organisationer, som er orienteret om, at miljøgodkendelsen meddeles:

Bent Juhl Jensen, Hinnedrupvej 7, 8340 Malling
Per Munk Hansen og Anna Kragh, Tisetvej 80, 8340 Malling
Lena Marianna Johansen, Tisetvej 89, 8340 Malling
Torben Jensen og Vibeke Jacobsen, Tisetvej 65, 8340 Malling
Bolette Holm Degn og Casper Petersen, Tisetvej 51, 8340 Malling
Niels Svendgaard, Tisetvej 39, 8340 Malling
Kristian John Kudahl-Laursen og Marianne Viktor, Tandergårdsvej 6, 8320 Mårslet
Erik Helge Mortensen, Tandervej 71, 8320 Mårslet
Jørgen Mikkelsen, Tisetvej 76, 8320 Mårslet
Inge Mikkelsen, Tandervej 59, 8320 Mårslet
Nicolai Frans Lorentzen, Tisetvej 78, 8320 Mårslet

Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Nord, senord@sst.dk
Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus, dnaarhus-sager@dn.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk, lbt@sportsfiskerforbundet.dk
Danmarks Sportsfiskerforbund, Aarhus, ta@sportsfiskerforbundet.dk
Det økologiske Råd, husdyr@ecocouncil.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
Danmarks Fiskeriforening, mail@dkfisk.dk
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, ae@aeraadet.dk
Forbrugerrådet, fbr@fbr.dk
Friluftsrådet, aarhus@friluftsradet.dk

Afgørelsen kan påklages indtil 4 uger efter offentliggørelsen, jf. Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, kap. 7. Det vil sige, at en eventuel klage skal være modtaget senest den 18. april 2016 af Aarhus Kommune via Natur- og Miljøklagenævnets klageportal. Enhver, der har væsentlig individuel interesse i sagen samt en række foreninger og organisationer m.v., vil kunne klage over kommunens afgørelse.

Klagen skal indsendes til Natur- og Miljøklagenævnet via nævnets klageportal på www.borger.dk eller www.virk.dk.

Vejledning om, hvordan man skal logge på og anvende klageportalen findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk, samt på www.borger.dk og www.virk.dk. Klagen sendes gennem klageportalen til kommunen. En klage anses for indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i klageportalen.

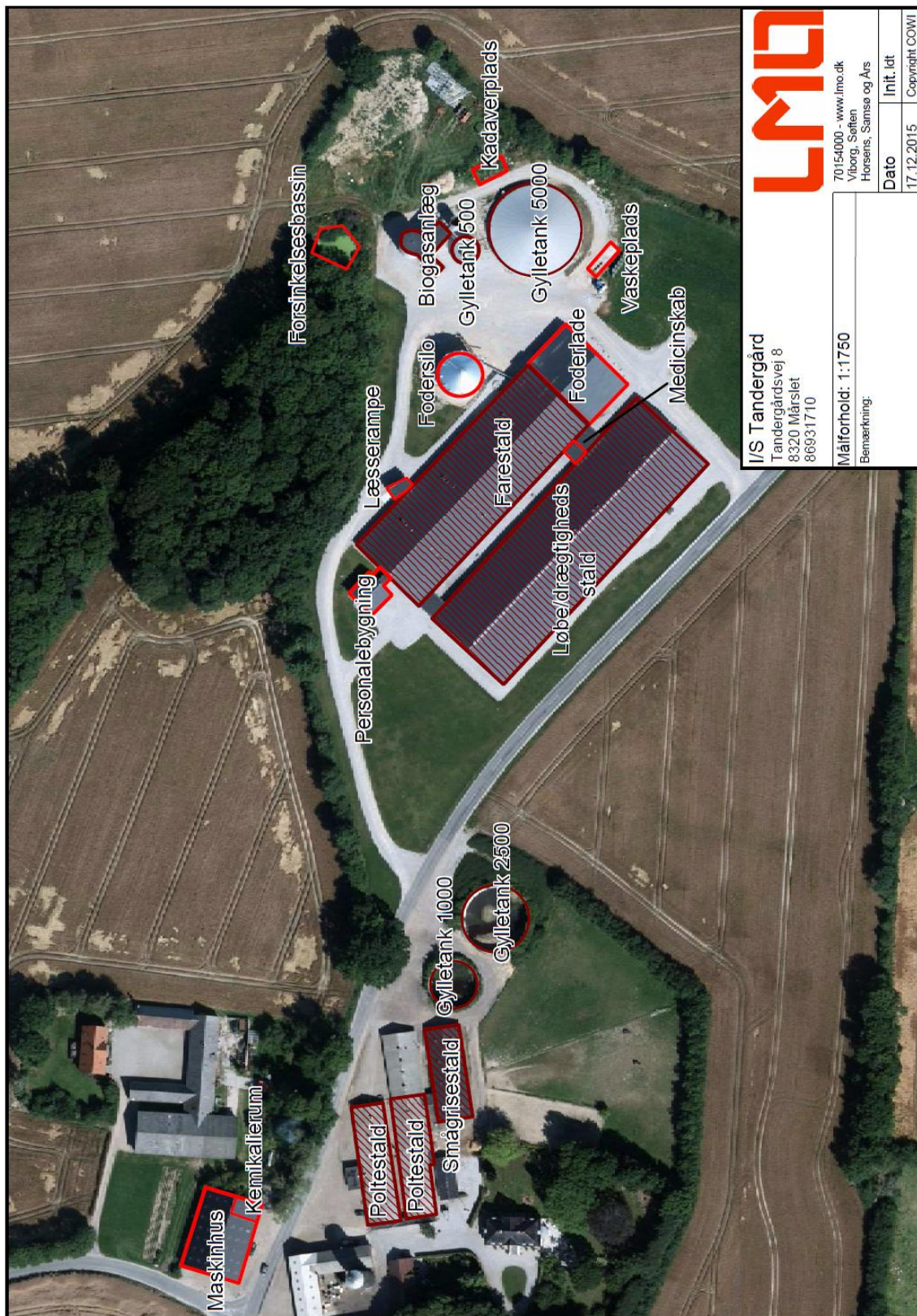
Der er fastsat et klagegebyr på 500 kr. Man betaler gebyret med betalingskort i klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om klageportalen. I særlige tilfælde kan du klage uden om klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget fra at bruge klageportalen, skal du aflevere klagen og en begrundet anmodning om fritagelse til kommunen. Kommunen videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt du kan blive fritaget.

En eventuel klage over afgørelsen har ikke opsættende virkning medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet. Det skal bemærkes, at Natur- og Miljøklagenævnet ved sin behandling kan ændre eller ophæve en godkendelse.

Kommunens afgørelse kan også indbringes for domstolene. Retssagen skal være anlagt inden 6 måneder fra den dag, afgørelsen har været offentligt bekendtgjort.

Bilag 1 - Oversigt over husdyrbrugets staldafsnit og opbevaringslagre

LMO

70154000 - www.lmo.dk
 Viborg, Søften
 Horsens, Samsø og Års

I/S Tandergård
 Tandergårdsvej 8
 8320 Mårslet
 86931710

Målforhold: 1:1750
 Bemærkning:

Dato	Init. ldt	Copyright
17.12.2015		COWI

Bilag 2 – Husdyrbrugets placering i forhold til beskyttet natur

Teknik og Miljø

Grøndalsvej 1c

8260 Viby J

Tlf. 89 40 22 13

miljoeoenergi@aarhus.dk

www.aarhus.dk